

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

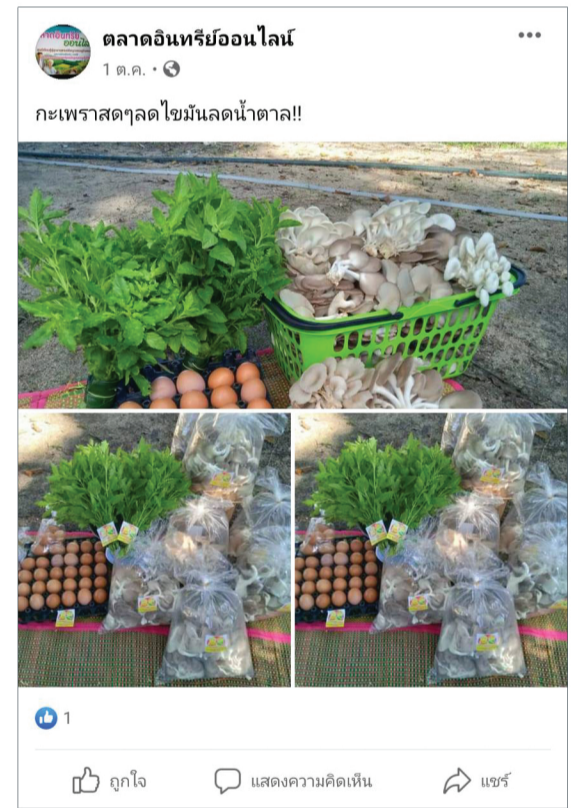
From the People of Japan

10 Stories

การจัดการของท้องถิ่น

เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงอาหาร

10 Stories

การจัดการของท้องถิ่น เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงอาหาร

- ผู้เขียนและบรรณาธิการ** วรรณ สุวรรณชาติรี มุมตาส มีระมาน เพ็ญ สุขมาก กุลทัต หงส์ชยางกูร
ที่ปรึกษา ผศ.ดร.ภก.พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ
จัดพิมพ์โดย สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ชั้น 10 อาคารศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้และอาคารบริหารวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110 โทรศัพท์ 074-282902 โทรสาร 074-282901 Website: hsmi.psu.ac.th
- ปก/รูปเล่ม** ฝนพรพร อินทรนิवास
พิมพ์ที่ **ไฟ-บาร์ด** 280/2 หมู่ที่ 6 ถนนปยุตตเกษมย์ ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
โทรศัพท์ 08 9659 5338 E-mail: fonpat1971@gmail.com
- พิมพ์ครั้งที่ 1** สิงหาคม 2564
จำนวน 200 เล่ม

บทนำ

พื้นที่ภาคใต้ชายแดนที่ประกอบด้วยจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา เป็นพื้นที่เปราะบางที่ประชาชนต้องเผชิญกับความยากลำบากจากสถานการณ์ความไม่สงบมากกว่าสิบปี และตั้งแต่ปลายปี 2561 ที่เริ่มมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 และกระจายไปทุกพื้นที่ทั่วโลก การระบาดที่กินเวลาเกือบ 2 ปี ยังคงมีแนวโน้มของการเกิดซ้ำเป็นระลอกๆ ซ้ำเติมให้เกิดความยากลำบากกับประชาชนในพื้นที่แห่งนี้เพิ่มมากขึ้น

สถานการณ์ดังกล่าวถือเป็นภาวะวิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อครัวเรือนและชุมชน สมาชิกของครอบครัวที่ออกไปทำงานนอกพื้นที่และส่งเงินกลับมาเลี้ยงครอบครัวต้องตกงาน ว่างงาน มีการย้ายกลับถิ่นฐานบ้านเกิด พื้นที่บางตำบล บางหมู่บ้านถูกสั่งปิด งดการเดินทางข้ามเขตเพื่อป้องกันการกระจายของเชื้อโควิด-19 ครัวเรือนเกษตรกรไม่สามารถส่งออกผลผลิตทางการเกษตรไปจำหน่ายนอกพื้นที่เพื่อสร้างรายได้ การนำเข้าอาหาร วัตถุดิบต่างๆ มาในพื้นที่ทำได้ยากลำบาก เกิดการขาดแคลนอาหาร ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การใช้ชีวิต และการดำรงชีพทั้งระดับครัวเรือนและชุมชน โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีเด็ก ผู้หญิง ผู้พิการ และคนชรา ที่มีปัญหาความยากจน มีปัญหาภาวะโภชนาการอยู่เดิม

พื้นที่ภาคใต้ชายแดนเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาภาวะโภชนาการในเด็กมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการขาดสารอาหารแบบเฉียบพลันและเรื้อรัง ผลสำรวจสถานการณ์เด็กไทยระหว่างปี 2558-2559 โดยองค์กรยูนิเซฟ และสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลันของเด็กกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ที่ร้อยละ 13 และร้อยละ 11 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ร้อยละ 5 นอกจากนี้ปัญหาขาดสารอาหาร มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมีภาวะเตี้ยในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มีสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่น ๆ โดยพบเด็กวัยนี้ของจังหวัดนราธิวาส ยะลา และปัตตานี มีภาวะเตี้ยแคระแกร็นอยู่ที่ ร้อยละ 29 ร้อยละ 21 และ ร้อยละ 19 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ข้อมูลภาวะเตี้ยแคระแกร็นสะท้อนถึงการที่เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ไม่เพียงพออย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ภาวะขาดสารอาหารกระทบต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายและการพัฒนาสมองของเด็ก สอดคล้องกับผลสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญา (ไอคิว) ประจำปี 2559 ของกรมสุขภาพจิตที่พบว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัด ปัตตานี นราธิวาส และยะลา มีค่าเฉลี่ยไอคิว อยู่ที่ 88.32 จุด 92.46 จุด และ 93.51 จุด ตามลำดับ ขณะที่ค่าเฉลี่ยไอคิวของทั่วประเทศอยู่ที่ 98.23 จุด (เกณฑ์มาตรฐานไอคิว 100 จุด)

หลักการสำคัญในการจัดการปัญหาระบบอาหารและโภชนาการในพื้นที่เปราะบางยากลำบาก ภายใต้ความยากจน และสถานการณ์โควิด-19 ต้องอาศัยแนวคิดเรื่องการจัดการความเหลื่อมล้ำ โดยการเปิดช่องให้ผู้คนในพื้นที่ได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สร้างความเท่าเทียมกันทางสังคมในด้านสิทธิเสรีภาพ มีโอกาสความเสมอภาคในการร่วมตัดสินใจในกระบวนการพัฒนาในพื้นที่ สามารถเข้าถึงอำนาจทางกฎหมายในการมีส่วนร่วมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองอย่างไม่ถูกเลือกปฏิบัติ

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภายใต้การสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำปีประเทศไทย ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นและสมาพันธ์รัฐสวิส ได้ร่วมกันดำเนินโครงการพัฒนาแผนป้องกันและฟื้นฟูหลังวิกฤตระดับท้องถิ่นและนำร่องแผนงานของชุมชนเพื่อยกระดับความมั่นคงทางอาหาร การบริโภคอาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัยในกลุ่มผู้เปราะบางในจังหวัด ยะลา นราธิวาส และปัตตานี โดยเลือกพื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำสูง เป้าหมายเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนรวมทั้งสิ้น 10 แห่ง ประกอบด้วย 4 พื้นที่ ในจังหวัดปัตตานี คือ 1) อบต.ปยุต 2) อบต.บุโละบุโย 3) อบต.บ้านน้ำบ่อ และ 4) อบต.ยะรัง; 3 พื้นที่ ในจังหวัดยะลา คือ 1) เทศบาลตำบลลำใหม่ 2) อบต.บ้านแห และ 3) อบต.บันนังสตา และ 3 พื้นที่ ในจังหวัดนราธิวาส คือ 1) อบต.แว้ง 2) อบต.ปะลุกาสาเมาะ และ 3) เทศบาลตำบลริอเสาะ

การดำเนินการภายใต้โครงการดังกล่าวเน้นการสร้างที่ยั่งยืนของพื้นที่ ประกอบด้วย 1) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารและโภชนาการระดับท้องถิ่น เพื่อรับมือกับการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม บูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานรัฐ องค์กรต่างๆ 2) การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายต่างๆ ในท้องถิ่นในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารและโภชนาการ 3) การสนับสนุนงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำโครงการเพื่อสร้างโอกาสการกระจายอาหารที่ปลอดภัยไปสู่ผู้บริโภคในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่เป็นกลุ่มผู้หญิง กลุ่มเด็กเล็ก เด็กวัยเรียน และครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบจากโรค Covid-19 ให้มีภาวะโภชนาการที่สมวัย

หนังสือ 10 Stories การจัดการของท้องถิ่นเพื่อสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงอาหาร เป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ทำงาน การบริหารจัดการความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 10 แห่ง ด้วยหวังให้หนังสือเล่มนี้เป็นแรงบันดาลใจแก่หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ได้นำไปใช้ในการดำเนินการเพื่อสร้างความเสมอภาคทางสังคม ผ่านกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การออกแบบโครงการ กิจกรรม เพื่อสร้างความมั่นคงด้านสุขภาวะของประชาชนในระยะยาวต่อไป

คณะทำงานโครงการ

สิงหาคม 2564

แผนป้องกันและฟื้นฟูหลังวิกฤตระดับท้องถิ่น และนำร่องแผนงานของชุมชน เพื่อยกระดับความมั่นคงทางอาหาร

การบริโภคอาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัย ในกลุ่มผู้เปราะบางในจังหวัด ยะลา นราธิวาส และปัตตานี

หน่วยงานดำเนินการ

สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยความร่วมมือกับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลประเทศญี่ปุ่นและสมาพันธ์รัฐสวิส ได้จัดทำโครงการพัฒนาแผนป้องกันและฟื้นฟูหลังวิกฤตระดับท้องถิ่นและนำร่องแผนงานของชุมชนเพื่อยกระดับความมั่นคงทางอาหาร การบริโภคอาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัย ในกลุ่มผู้เปราะบางในจังหวัด ยะลา นราธิวาส และปัตตานี

สถานการณ์ ปัญหา ความท้าทาย

- ภาคใต้ชายแดนมีความยากจนสูงสุด โดยปี 2559 มีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 32.8 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (สัดส่วนคนจนเฉลี่ยทั้งประเทศร้อยละ 8.6)

- ความเหลื่อมล้ำของรายได้พบว่าประชากรภาคใต้ชายแดนมีรายได้เฉลี่ยต่ำสุดเพียง 5,725 บาทต่อเดือน (รายได้เฉลี่ยทั่วประเทศ 9,409 บาท) การมีรายได้น้อยทำให้โอกาสการเข้าถึงอาหารลดน้อยตามไปด้วย

- ในสถานการณ์โรค Covid-19 ครอบคลุมส่วนใหญ่มัมีความเดือดร้อนเรื่องอาหาร โดยได้รับปริมาณและคุณภาพของอาหารลดลง เด็กบางคนได้รับอาหารไม่ครบมื้อในระหว่างวัน

- การทำเกษตรปลอดภัย หรืออินทรีย์มีน้อย

- ผลการสุ่มตรวจเก็บตัวอย่างอาหารพบการปนเปื้อนสารเคมี และจุลินทรีย์ โหละหนัก สารตะกั่วในอาหารทะเล พบสิ่งสังเคราะห์ในอาหารแปรรูป ประเภท กุ้งฝอย กุ้งแห้งใหญ่ กุ้งฝอยใหญ่ และซาเย็นเกินค่ามาตรฐาน

- เด็กในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ประสบปัญหาขาดสารอาหาร มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมีภาวะเตี้ยในสัดส่วนที่สูงกว่าภาคอื่น ๆ โดยเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ในจังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี มีภาวะเตี้ยแคระแกร็น อยู่ที่ร้อยละ 29, 21 และ 19 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ

- พบภาวะทุพโภชนาการเฉียบพลันของเด็ก 0-5 ปี ในจังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ร้อยละ 13 และ 11 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศประมาณ 2 เท่า ข้อมูลเหล่านี้สะท้อนถึงการที่เด็กได้รับอาหารที่มีประโยชน์ไม่เพียงพออย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน เกิดภาวะขาดสารอาหารที่กระทบต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายและการพัฒนาสมองของเด็ก สอดคล้องกับผลสำรวจสถานการณ์ระดับสติปัญญา (ไอคิว) ประจำปี 2559 ของกรมสุขภาพจิต พบว่าเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัด ปัตตานี นราธิวาส และยะลา มีค่าเฉลี่ยไอคิว อยู่ที่ 88.32 จุด 92.46 จุด และ 93.51 จุด ตามลำดับ ขณะที่ค่าเฉลี่ยไอคิวของทั่วประเทศอยู่ที่ 98.23 จุด (เกณฑ์มาตรฐานไอคิว 100 จุด)

เป้าหมาย

เสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นให้เป็นหน่วยงานหลักเพื่อจัดการระบบอาหารทั้งประเด็นความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัยในภาวะวิกฤตของกลุ่มเปราะบาง ร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยใช้กลไกกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น จัดทำแผนงานโครงการด้านระบบอาหารเพื่อความยั่งยืนในระยะยาว

การดำเนินงาน

กิจกรรมของโครงการประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลสถานการณ์ด้านระบบอาหาร การสนับสนุนการสร้างปฏิบัติการจัดการระบบอาหารและโภชนาการระดับตำบล ตามโครงการต้นแบบ การพัฒนาศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระบบอาหารและโภชนาการ ด้านความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัย และการพัฒนาคู่มือแนวทางการดำเนินงานระบบอาหารและโภชนาการระดับตำบล

ผลการดำเนินงานระยะแรก

- เกิดแผนงาน โครงการ เพื่อขอรับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนตำบล เกิดแผนในหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป้าหมาย จำนวน 7 แห่ง มีโครงการตามแผนจำนวน 13 โครงการ ขอสนับสนุนงบประมาณจากงบกองทุนตำบลรวม จำนวน 533,245 บาท

- โครงการแก้ปัญหาภาวะโภชนาการในกลุ่มเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียน จำนวน 9 โครงการ
- โครงการด้านเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน 1 โครงการ
- โครงการด้านอาหารปลอดภัย 3 โครงการ

โครงการดังกล่าวได้ถูกเสนอเพื่อขอรับจากกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเพื่อดำเนินงานตามโครงการต่อไป

- การสร้างปฏิบัติการในพื้นที่ อปท. ทั้ง 10 แห่ง

กิจกรรมเน้นการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงทางอาหารระดับครัวเรือน การปรับเปลี่ยนระบบการผลิตอาหารแบบปลอดภัยผ่านกลไกตลาดปลอดภัยหรือตลาดสีเขียวในพื้นที่ และการเพิ่มการเข้าถึงอาหารที่ดีมีคุณภาพของกลุ่มเด็กเล็ก นักเรียน กลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มเปราะบางในพื้นที่ ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกับแกนนำกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่เช่น

- กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน ครู ประมาณ 300 คน
- ครูสอนศาสนา โรงเรียนตาดีกา จำนวน 40 คน
- กลุ่มแกนนำเยาวชน 55 คน
- กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ 30 คน
- เครือข่ายเกษตรกร 50 คน
- กลุ่มเกษตรพอเพียง เกษตรอินทรีย์ 30 คน
- กลุ่มผู้สูงอายุ 72 คน

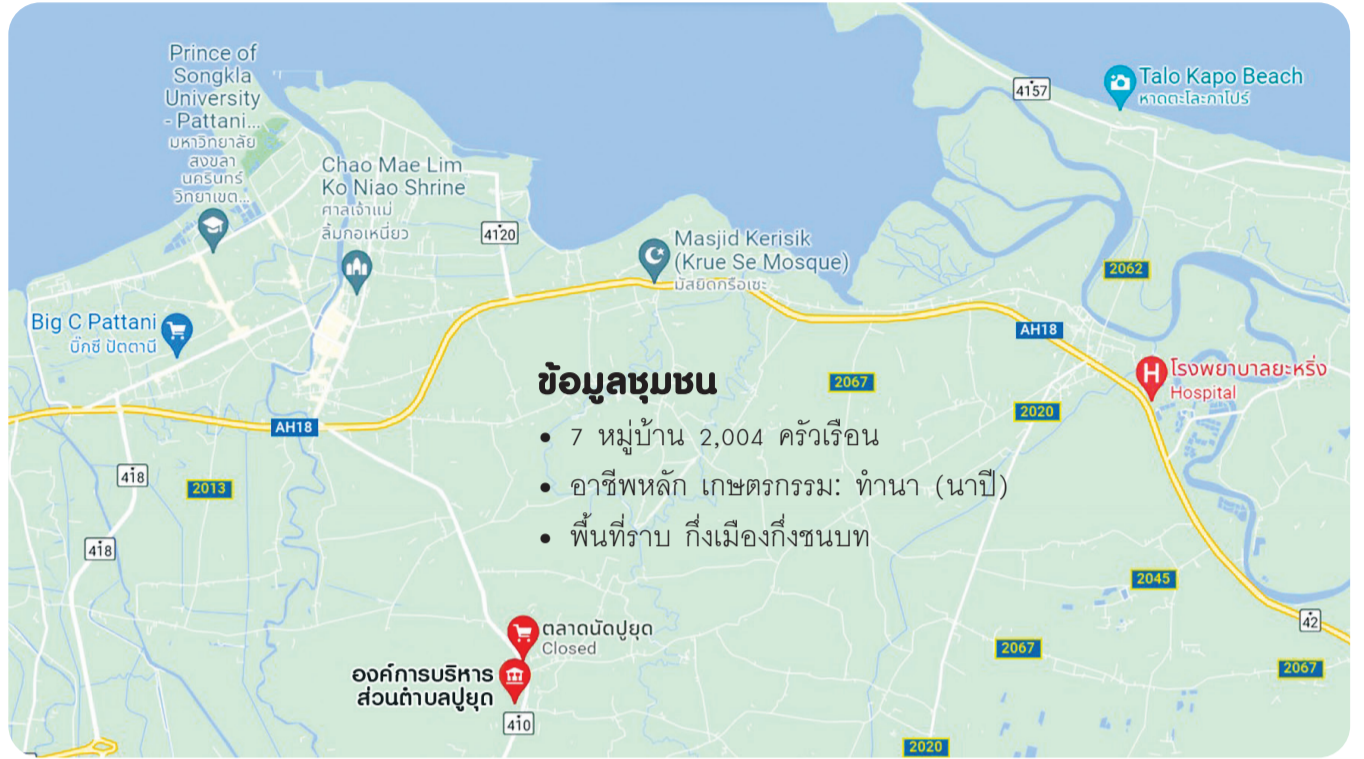
กลุ่มแกนนำเหล่านี้จะเป็นกลุ่มเป้าหมายในการต่อยอดยกระดับงาน ในระยะต่อไป การดำเนินงานทำให้เกิดตลาดสีเขียว ตลาดอาหารปลอดภัย ตลาดออนไลน์ ในหลายพื้นที่เช่นตำบลหรือเสาะน้ำบ่อ ลำใหม่ ปุยุต แฉ่ง

กลุ่มเป้าหมายที่ได้ประโยชน์จากโครงการระยะแรก

กลุ่มเป้าหมาย เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ผู้ด้อยโอกาส ประชาชนทั่วไป ได้รับประโยชน์จากโครงการระยะแรก จำนวนประมาณ 2,672 คน

ส่งเสริมระบบความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัยและโภชนาการสมวัย

องค์การบริหารส่วนตำบลปยุต อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

สถานการณ์ชุมชน

- 50 ครัวเรือน ร้อยละ 2.0 ยากจน
- เด็กอายุน้อยกว่า 5 ปี ทุพโภชนาการ เตี้ยแคระแกร็น มีปัจจัยมาจากความรู้ และตัวเด็ก เช่น อายุ การดื่มนมแม่ ในช่วง 4 เดือนแรก เพศ น้ำหนัก แรกคลอด พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ของเด็กและภาวะเศรษฐกิจครอบครัว
- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด ประชากรวัยแรงงานตกงานร้อยละ 20 ส่งผลต่อเศรษฐกิจครัวเรือน
- การเข้าถึงแหล่งอาหารที่มีคุณค่าทาง โภชนาการน้อย

ข้อมูลชุมชน

- 7 หมู่บ้าน 2,004 ครัวเรือน
- อาชีพหลัก เกษตรกรรม: ทำนา (นาปี)
- พื้นที่ราบ กึ่งเมืองกึ่งชนบท

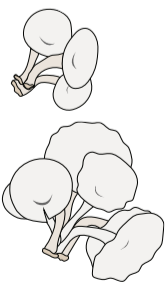
กิจกรรม

- ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงเป็ดขาว
- การปลูกผักและ เพาะเห็ดนางฟ้า
- ตลาดนัดเกษตรอินทรีย์

ผลการดำเนินงาน

- ผลผลิตไข่ไก่ ไข่เป็ด พืชผักสวนครัวและเห็ดนางฟ้า ปลอดภัยไร้สารพิษใช้บริโภค ในครัวเรือนที่ร่วมกิจกรรม
- การขายผลผลิตอาหารปลอดภัย ในเพจ อบรมปยุต และรถหาบเร่ในหมู่บ้าน
- เอกชนบริจาคที่ดิน 50 ตารางวา สนับสนุนกิจกรรมเพาะเห็ด

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

อักษนะห์ กะลุแป อายุ 57 ปี อาชีพขายอาหารปรุงสุก (ข้าวต้ม) ครอบครัวอยู่กัน 3 คน ร่วมกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้ากับเพื่อนบ้านอีก 1 คน เห็ดนางฟ้า เริ่มให้ผลผลิตเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2564 เฉลี่ยวันละ 1-2 กิโลกรัม ขายกิโลกรัมละ 50 บาท ให้กับร้านอาหาร และรถฟ่งสามล้อขายปลาในชุมชน

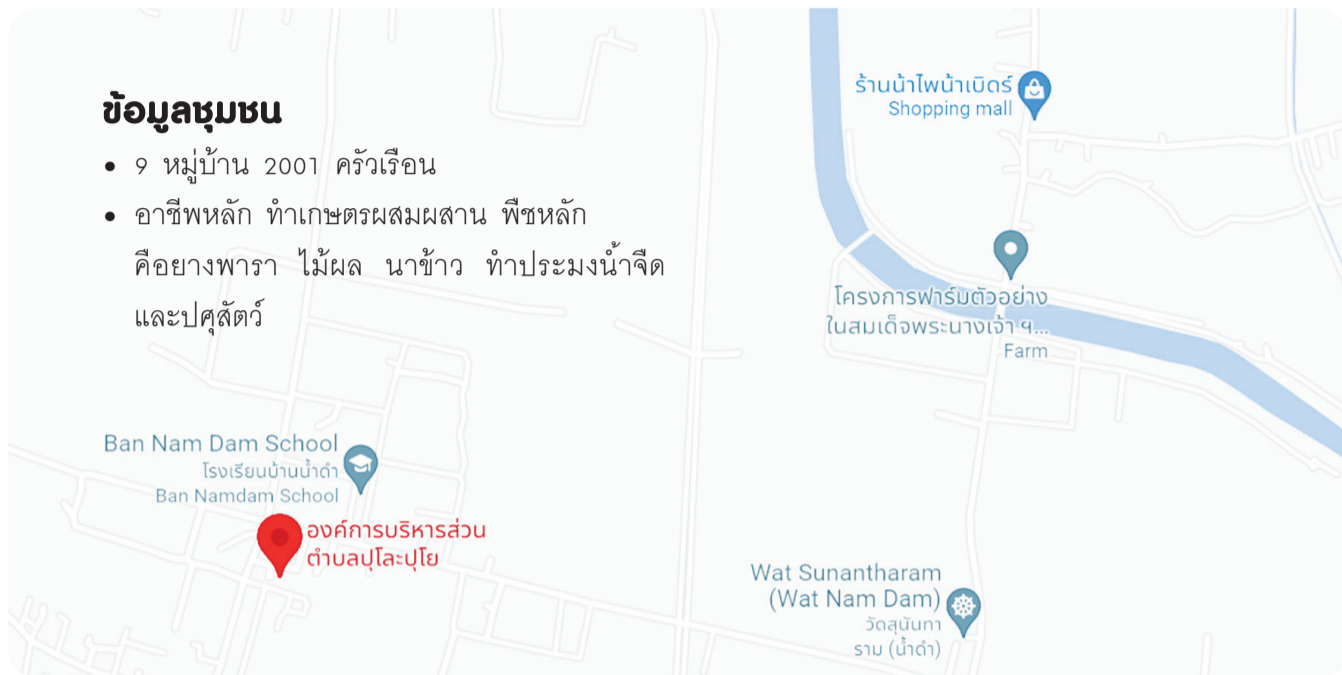
“ด้วยใจที่ชอบเกษตร มีความสุขทำงานนี้ ทำแล้วสนุก การเพาะเห็ดนางฟ้าเป็นกิจกรรมติดต่อหมู่บ้าน หมู่บ้านได้ซื้อกินไม่ต้องซื้อของจากรถไซเล่ เราเก็บเอง ขายเองที่บ้าน ชาวบ้านรู้ค่าก็มาซื้อ เราไม่ใส่สารเคมี เราทำบัญชีและเก็บเงินที่ขายได้ไปซื้อก้อนเห็ดใหม่ต่อทำอย่างต่อเนื่อง เราจะแบ่งงานกับเพื่อนช่วยกันรดน้ำ เก็บเห็ด ตอนนี้ อบรมได้สนับสนุนให้ปลูกผักสลัดต่อ ทำพื้นที่ใกล้ๆ กับโรงเพาะเห็ด”

การส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ สร้างเศรษฐกิจชุมชนด้วยเครือข่าย ความมั่นคงทางอาหารตำบลบุโหละปุโย

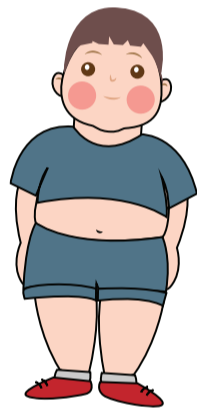
องค์การบริหารส่วนตำบลบุโหละปุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

Stories
2

สถานการณ์ในชุมชน

- ปี 2563 เด็กช่วงอายุ 0-5 ปี จำนวน 923 คน มีภาวะทุพโภชนาการ พบเด็กเตี้ย 11 คน เด็กผอม 50 คน เด็กอ้วน 83 คน
- สถานการณ์แพร่ระบาดของโรค COVID-19 เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจครัวเรือน ปัญหาด้านสุขภาพ และปัญหาด้านโภชนาการ
- ชุมชนมีเครือข่ายชมรมรักษ์บ้านเกิดกำเนิดกุ่มและกลุ่มเยาวชนบ้านคลองควน สมาชิกรวมทั้ง 2 กลุ่มจำนวน 70 คน มีศักยภาพผลิตอาหารปลอดภัยในชุมชน

กิจกรรม

- ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ให้กับชมรมรักษ์บ้านเกิดกำเนิดกุ่มและกลุ่มเยาวชนบ้านคลองควน
- ส่งเสริมการทำตลาดขายไข่ไก่กับโรงเรียนตาดีกาและชุมชน

ผลการดำเนินงาน

- การมีส่วนร่วมของชุมชน ยินยอมให้ใช้ที่ดินจัดทำโรงเรียนเลี้ยงไก่ไข่ โดยมีเอกสารยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร
- การระดมทุนของชุมชน ทั้งด้านแรงงาน อาหาร เครื่องดื่ม เพื่อจัดสร้างโรงเรียนเลี้ยงไก่ไข่
- แหล่งเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่ในชุมชน

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

นายอับดุลเราะหมาน ดอเลาะ มีลูกๆ จำนวน 3 คน ช่วงอายุ 5-10 ปี อับดุลเราะหมาน เป็นสมาชิกชมรมบ้านเกิดกำเนิดกุ่ม โดย อบต.บุโหละปุโย สนับสนุนเลี้ยงไก่ไข่จำนวน 100 ตัว สมาชิกในกลุ่มจำนวน 40 คน มีการหมุนเวียนวันละ 2 คน เพื่อให้ อาหารไก่และเก็บไข่ไก่ เมื่อไก่เริ่มออกไข่ มีการขายให้กับสมาชิกกลุ่มฯและเพื่อนบ้านที่สั่งซื้อผ่านระบบออนไลน์ (ไลน์) ประเภทไข่ไก่แบบคละ ขนาดราคาแผงละ 80 บาท

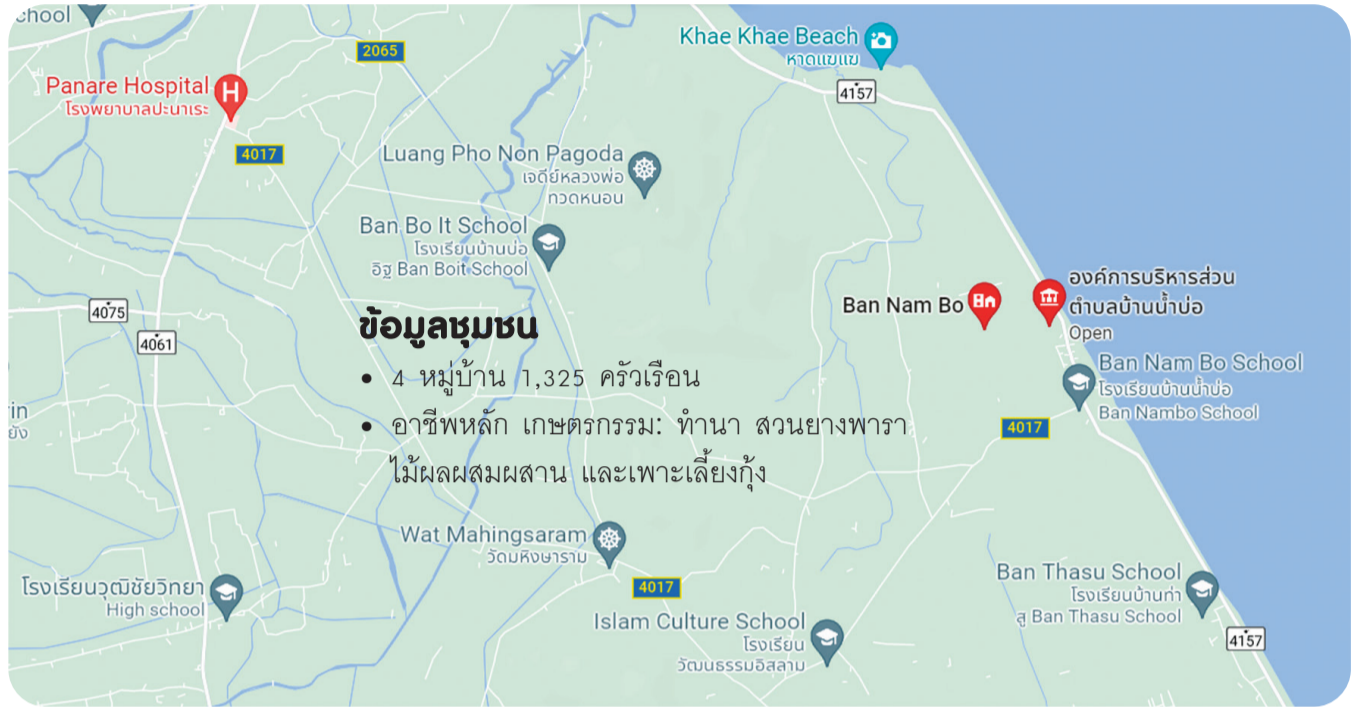
“ทำให้ได้ความรู้เลี้ยงไก่ไข่ ทั้งการให้อาหาร น้ำ การเปิดปิดไฟในโรงเรียน การดูแลเมื่อไก่เป็นหวัด การเลี้ยงไก่ทำให้มีรายได้เข้าชุมชน ตอนสร้างโรงเรียนทุกคนมาช่วยกัน เด็กๆ จะช่วยกันตัดหญ้า ผู้ใหญ่ก็ทำคอกไม้ คนในหมู่บ้านมาเห็นก็เอาขนมเอาน้ำมาช่วย ทำให้เกิดความสามัคคี ภูมิใจตรงนั้นเป็นโรงเรียนเลี้ยงไก่ไข่โรงเรียนแรกของชุมชน ทำให้ชุมชนเห็นว่าไก่เลี้ยงง่าย กลิ่นมูลไก่ไม่เหม็นเพราะเราใช้แกลบ (เศษเปลือกข้าว) เด็กๆ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ดีกว่าเล่นเกม เล่นโทรศัพท์ ไม่ใช่ลูกเราคนเดียวนะ ลูกสมาชิกด้วย เราก็ดูเค้าใส่อาหารและเก็บไข่”

Stories 3

การส่งเสริมและพัฒนาภาวะทุพโภชนาการ สำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำบ่อ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านน้ำบ่อ อำเภอปานาเระ จังหวัดปัตตานี

สถานการณ์ชุมชน

สถานการณ์ด้านอาหารที่ผลิตในชุมชนไม่มุ่งเน้นการผลิตอาหารปลอดภัย แนวโน้มความหลากหลายด้านอาหารมีคุณค่าทางโภชนาการน้อยลง มีเหตุมาจากการผลิตอาหารตามกลไกตลาดเน้นปริมาณผลผลิตเป็นสำคัญ ผู้ผลิตอาหารจึงใช้สารเคมีสูงทั้งในการผลิตผักผลไม้ และปศุสัตว์

กิจกรรม

- ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่อารมณ์ดี และการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ในโรงเรียนบ้านท่าสูง
- ส่งเสริมการเพาะเห็ดและการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษในโรงเรียนบ้านน้ำบ่อ

ผลการดำเนินงาน

- กระบวนการเรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่กับนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นที่ 1-6 โรงเรียนบ้านท่าสูง จำนวน 97 คน
- การกระจายอาหาร (ไก่ไข่) ให้กับเด็กยากจน เด็กกำพร้าโรงเรียนบ้านท่าสูง และการขายในชุมชน
- กระบวนการเรียนรู้การทำเกษตรในระดับครอบครัวของผู้ปกครองกับนักเรียนบ้านน้ำบ่อ จำนวน 215 ครอบครัว

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

มาลี โต๊ะกา อายุ 44 ปี มีลูก ๆ จำนวน 3 คน กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 มาลี เป็นครูโรงเรียนบ้านท่าสูง มีนักเรียนจำนวน 154 คน โดย อบต. บ้านน้ำบ่อส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่เพิ่มเติม จากกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ นักเรียน ป.1-ป.6 แบ่งหน้าที่รับผิดชอบวันละ 3 คน เพื่อให้อาหารไก่และเก็บไข่ไก่ ในช่วงที่โรงเรียนปิดเพราะสถานการณ์โควิด-19 เด็ก ๆ ที่มาช่วยงานจะได้ไข่ไก่ไปรับประทานที่บ้าน และโรงเรียนนำไปขายในชุมชนราคาแผงละ 80-90 บาท ปัจจุบันไข่ไก่ที่ผลิตได้เป็นที่นิยมของประชาชน เนื่องจากราคาถูกและสด

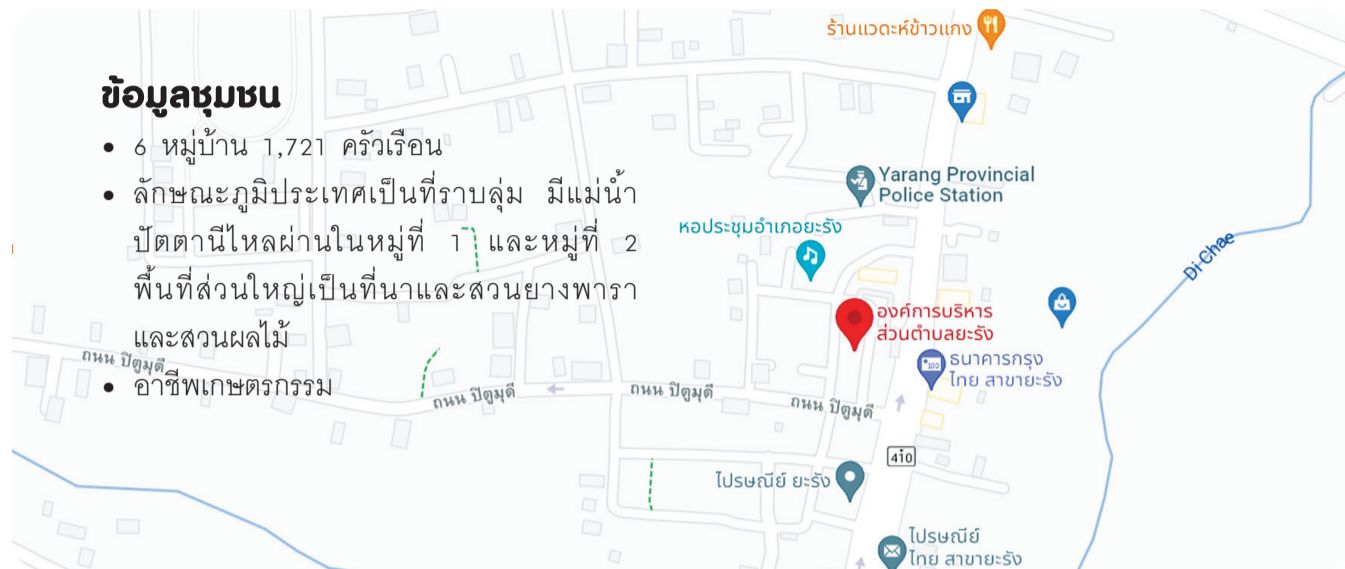
“ครูสอนแค่หนังสืออย่างเดียวไม่ได้ มีหน้าที่ช่วยเหลือชุมชนด้านอื่น ๆ ด้วย ชาวบ้านกินแต่ปลาอย่างเดียวไม่ได้ การที่เราได้ทำกิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ เราก็ได้สอนลูกเราให้เลี้ยงไก่ สอนลูกทำเกษตร เด็กนักเรียนที่มาช่วยเก็บไข่ไก่ เราให้ไข่ไก่กลับบ้านไปกิน เมื่อบ้านเค้ามีปลาเค้าก็เอามาฝากเรา พ่อกลับจากทำประมงที่ทะเลเขาก็เอาปลาหมึกแห้งตัวโตมาฝากเด็กในหมู่บ้านภูมิไจรักครู ครูก็รักเด็ก เงินที่ขายไข่ได้ก็มาเป็นกองกลางของโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่อเนื่องไป”

การส่งเสริมศักยภาพชุมชน ในการขับเคลื่อนระบบอาหารตำบลยะรัง

Stories
4

องค์การบริหารส่วนตำบลยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

สถานการณ์ชุมชน

สถานการณ์เด็กอายุ 0-12 ปี มีภาวะทุพโภชนาการร้อยละ 55 (872 คน) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนระบบผลิตอาหาร โดยมุ่งเน้นการปลูกพืชผักปลอดภัยและปศุสัตว์ และส่งเสริมให้บริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ

กิจกรรม

- ส่งเสริมศักยภาพชุมชนเพิ่มแหล่งผลิตอาหาร โดยสนับสนุนครัวเรือนต้นแบบปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงเป็ดและเลี้ยงไก่ไข่
- อบรมการทำปุ๋ยหมักเพิ่มศักยภาพชุมชนให้มีความรู้การจัดการอาหารปลอดภัย

ผลการดำเนินงาน

- ครัวเรือนต้นแบบการเลี้ยงสัตว์ปีก (ไก่ไข่และเป็ดไข่) จำนวน 1 ครัวเรือน มีผลผลิตไข่ไก่ที่จำหน่ายในชุมชน วันละ 40-50 ฟอง
- ครัวเรือนต้นแบบปลูกผักแบบไฮโดรโปนิคส์ ระบบน้ำวน จำนวน 3 ครัวเรือน และแบบตั้งโพนจำนวน 2 ครัวเรือน ผลผลิตเริ่มจำหน่ายในชุมชน
- รายได้จากการขายผลผลิตร้อยละ 10 บริจาคเข้ากองทุนเด็กกำพร้าและด้อยโอกาสในชุมชน ส่วนอีก 90% ปั่นผลและจัดซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อขยายผลต่อไป

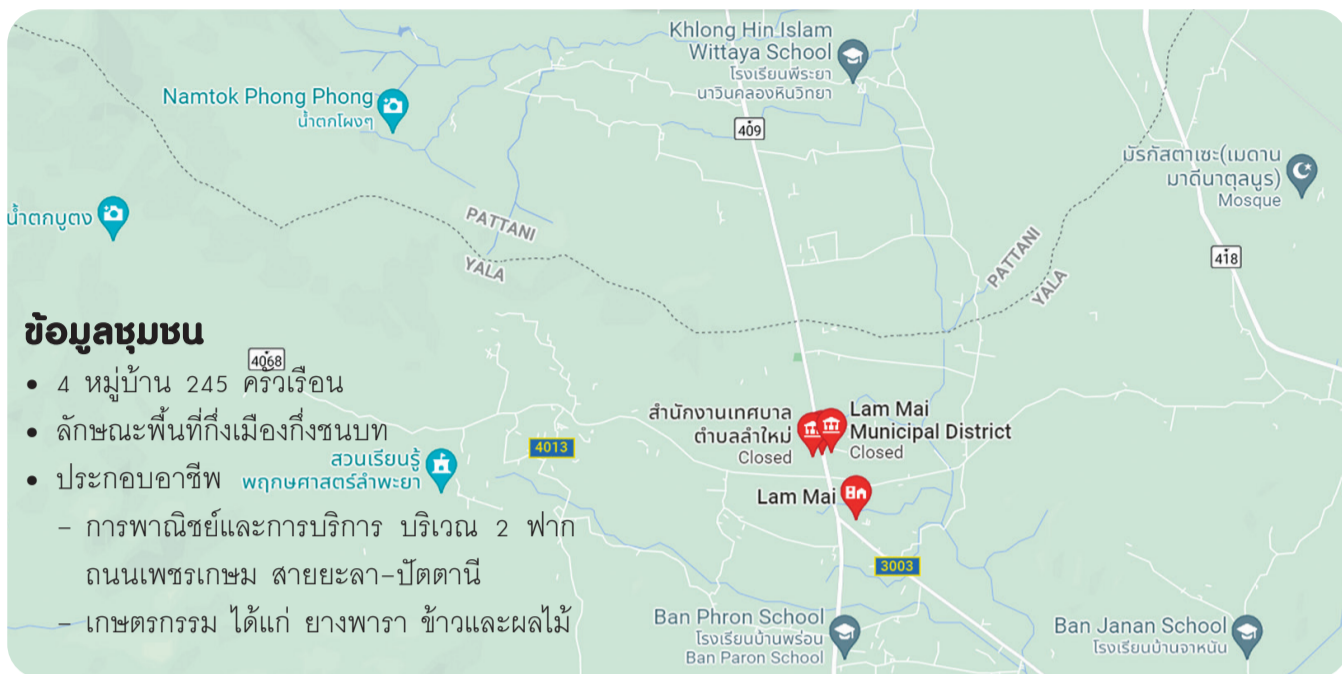
เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

ฮามิ เอ็งเปีย อายุ 44 ปี อาชีพตีเหล็กทำมิดพรวด มีลูกๆ จำนวน 4 คน อายุ 3-24 ปี ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ยะรัง เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 80 ตัว และเป็ดไข่ จำนวน 80 ตัว เป็ดและไก่เริ่มให้ผลผลิตในเดือนกันยายน 2564 ไข่เป็ด 50 ฟองต่อวัน และไข่ไก่ 20 ฟองต่อวัน ผลผลิตที่ได้สมาชิกในหมู่บ้านมาซื้อไปบริโภค ซึ่งเป็นที่นิยมเพราะจำหน่ายในราคาถูก โดยราคาไข่ไก่จำหน่ายแฉะละ 50 บาท ไข่เป็ดจำหน่ายแฉะละ 110 บาท สาเหตุที่สามารถจำหน่ายในราคาถูกได้ เนื่องจากผลิตอาหารไก่และเป็ดได้เอง โดยการปลูกหญ้าเนเปียร์และเอาหญ้ามาหมักกับหยวกกล้วย คลุกกับอาหารสำเร็จรูป

“การเลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ดทำให้มีรายได้ของเรา ได้ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน เราเอาไข่ไปให้ศูนย์กักตัว Covid ในชุมชนครั้งละ 1-2 แฉะ และวันเสาร์-อาทิตย์ ก็บริจาคไข่ 1-2 แฉะ ให้โรงเรียนตาดีกา ทำอาหารกลางวันเด็กจำนวน 100 คน ตอนนี้กำลังเพาะพันธุ์เป็ดมาลลาร์ด (เป็ดหัวเขียว) เป็นเป็ดตัวใหญ่ จะให้ไข่ฟองใหญ่ด้วย ตอนนี้ที่บ้านมีอยู่ 20 ตัว และทดลองให้เพื่อนบ้าน 1 ครอบครัวไปฟักและทดลองเลี้ยง ตอนนี้เปิดโตและกำลังจะออกไข่ เราจะเพาะขยายพันธุ์ไก่และเป็ด เพื่อลดต้นทุนการซื้อพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ตอนนี้ที่บ้านกำลังทำให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรของชุมชน เช่น ทำระบบน้ำวนเพื่อปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ ทำโซลาเซลล์เพื่อลดการใช้ไฟฟ้าให้ชาวบ้านเห็นว่าทำได้ ตอนนี้ กศน. เกษตรอำเภอมาดูงานที่บ้าน จากที่เคยลองผิดลองถูก”

Stories 5

การส่งเสริมระบบความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัยและโภชนาการสมวัย เทศบาลตำบลลำใหม่ ตำบลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

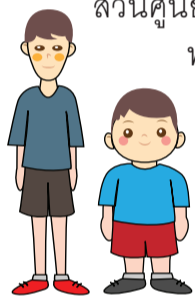

ข้อมูลชุมชน

- 4 หมู่บ้าน 245 ครัวเรือน
- ลักษณะพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท
- ประกอบอาชีพ พืชศาสตร์ลำพะยา
 - การพาณิชย์และการบริการ บริเวณ 2 ฟาก ถนนเพชรเกษม สายยะลา-ปัตตานี
 - เกษตรกรรม ได้แก่ ยางพารา ข้าวและผลไม้

สถานการณ์ชุมชน

การดำเนินโครงการฯ ร่วมกับสถานศึกษาจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดลำใหม่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำเย็น และโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลลำใหม่ เนื่องจากพบปัญหาด้านทุพโภชนาการในเด็ก ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดลำใหม่ และโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลลำใหม่ ร้อยละ 31.25 และ 39.13 ตามลำดับ ส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำเย็น พบปัญหาเด็กผอม น้ำหนักและส่วนสูง ต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 15.78 ดังนั้นโครงการนี้จึงได้นำประเด็นเรื่องการส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย เพื่อเสริมสร้างโภชนาการให้กับเด็กและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

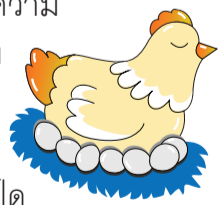
กิจกรรม

1. กิจกรรมการเพาะเห็ดนางฟ้า ในสถานศึกษา 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดลำใหม่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำเย็น และโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลลำใหม่ เพื่อนำผลผลิตไปเป็นอาหารกลางวันให้กับนักเรียน
2. ส่งเสริมให้กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มสตรีบ้านตลาดลำใหม่ เลี้ยงไก่ไข่เพื่อให้เกิดการกระจายอาหารประเภทโปรตีนในชุมชน
3. ส่งเสริมกลุ่มสตรีบ้านน้ำเย็น และกลุ่มสภาเด็กและเยาวชน ต่อยอดการนำมะพร้าวในชุมชนมาแปรรูปเป็นมะพร้าวคั่วส่งขายในตลาดชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
4. สนับสนุนให้กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนปลูกผักเพื่อการบริโภคและกระจายสู่ชุมชน เพิ่มการเข้าถึงผักปลอดภัยของผู้บริโภค
5. สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มสภาเด็กและเยาวชน เลี้ยงเป็ดบาบารี เพื่อเป็นแหล่งอาหารประเภทโปรตีนของชุมชน

ผลการดำเนินงาน

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านตลาดลำใหม่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านน้ำเย็น โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลลำใหม่ มีผลผลิตเห็ดนางฟ้ามาจัดการอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน
2. คนในชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งจากการร่วมดำเนินกิจกรรม การเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงเป็ด การปลูกผักและการรวมกลุ่มทำมะพร้าวคั่ว
3. เกิดทักษะอาชีพในกับคนในชุมชน ทั้งการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงเป็ด การปลูกผัก การแปรรูปมะพร้าว และนำไปสู่การสานต่อภูมิปัญญา
4. เกิดการเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ เรื่องการทำเกษตรกรรม และการแปรรูปมะพร้าว

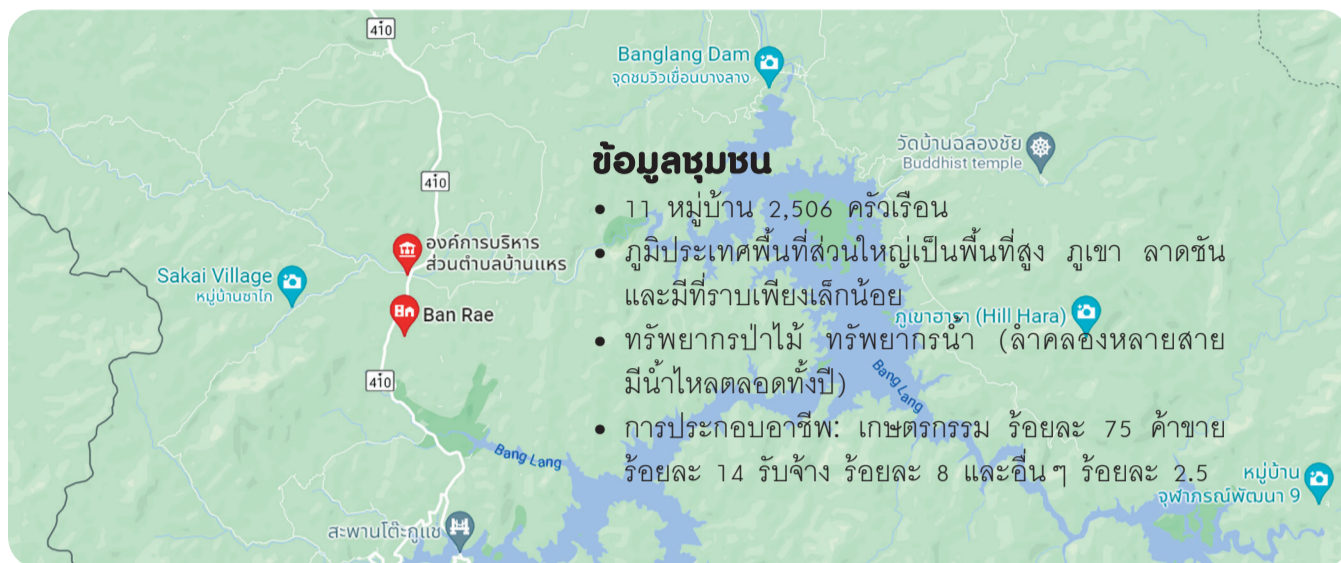
เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

เทศบาลตำบลลำใหม่ กำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรม โดยคัดเลือกจากจากกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ หรือคนรายได้น้อยที่มีความสามารถในการเลี้ยงไก่ไข่ ครอบครัวเสาวคนธ์ บุญศรีเจริญ อายุ 65 ปี เป็นหนึ่งในสิบของครัวเรือนที่เทศบาลสนับสนุนให้เลี้ยงไก่ไข่ โดยให้แม่พันธุ์ไก่ครอบครัวละ 5 ตัว ครอบครัวนี้มีสมาชิกในครัวเรือน 5 คน มีลูกอยู่ในวัยทำงานอายุ 39-40 ปี จำนวน 3 คน มีหลาน 1 คน อายุ 11 ปี เมื่อเริ่มเลี้ยงไก่ไข่พบว่าไก่จำนวน 4 ตัว เริ่มมีผลผลิต 3-4 ฟอง/วัน ยังคงเหลืออีก 1 ตัวที่ยังไม่ออกไข่ ผลผลิตไข่ที่ได้มาใช้บริโภคในครัวเรือน ในขณะที่ครอบครัวอื่นๆ ที่ได้รับพันธุ์ไก่ มีออกไข่ทุกตัวเฉลี่ยวันละ 4-5 ฟองต่อวัน

“เวลาที่เพื่อนบ้านมาเยี่ยมที่บ้าน ก็จะชมว่าดีนะไม่ต้องซื้อไข่ไก่ เราก็บอกว่าได้ทุนจาก ม.อ. เค้สสนับสนุนกับเทศบาล และเขาก็ให้กับกลุ่มเรา กิจกรรมการเลี้ยงไก่ไข่น้อยๆ คนที่ไม่ค่อยมีเงินได้ทุนภาระไม่มากนักน้อยมีเพื่อนที่เลี้ยงพร้อมกันอีก 1 คน เป็นโรคไตอายุ 72 ปี เค้สต้องกินไข่วันละ 6 ฟอง พอไก่เริ่มไข่ตอนนี้ได้วันละ 3-4 ฟอง ทำให้ซื้อไข่น้อยลง อีกอย่างการเลี้ยงไก่ทำให้เรามีความสุขที่ผ่านมาระยะ Covid ทำให้เครียด แก่เครียดไปนั่งดูไก่ คุยกับไก่ ทำให้มีความสุข”

การส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนบ้านแหร

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหร อำเภอรารโต จังหวัดยะลา

สถานการณ์ชุมชน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 มีคำสั่งจากผู้ว่าราชการจังหวัดยะลาให้ปิดหมู่บ้านจำนวน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วยหมู่ที่ 1 3 4 และ 8 ส่งผลกระทบกับประชาชนจำนวน 1,026 ครัวเรือน จากสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ประชาชนในพื้นที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และจำเป็นต้องพึ่งพิงอาหารจากแหล่งอื่น ๆ นอกพื้นที่ หากสถานการณ์การระบาดยังไม่คลี่คลายปัญหาที่จะเกิดตามมา ได้แก่ ปัญหาการว่างงานและขาดแคลนอาหาร ดังนั้น อบต.บ้านแหรจึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับสมาชิกของชุมชนบ้านแหร

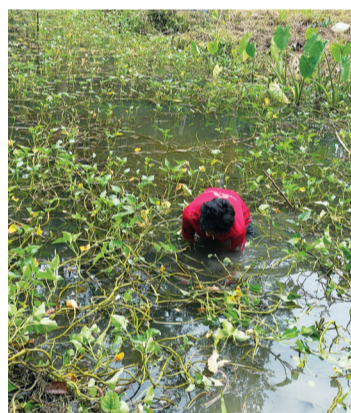
กิจกรรม

1. กิจกรรมเครือข่ายเกษตรกรปลูกอ้อยและผักสวนครัว
2. กิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรเลี้ยงปลาดุก

ผลการดำเนินงาน

1. เกิดกลุ่มยุวเกษตรกรหมู่ 1 มีสมาชิกจำนวน 11 คน เครือข่ายเกษตรกร หมู่ที่ 4 จำนวน 13 คน และกลุ่มเครือข่ายประมง จำนวน 13 คน ร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างแหล่งผลิตอาหาร

2. ชุมชนสนับสนุนพื้นที่ในการดำเนินโครงการ เช่น พื้นที่ปลูกอ้อย พื้นที่เลี้ยงปลา และพื้นที่ปลูกผัก

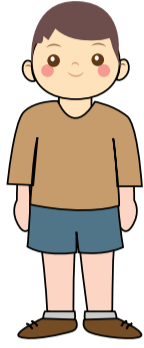
เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

นายฟิรดาวส์ อาบู่ อายุ 25 ปี กำลังเรียนอยู่ที่วิทยาลัยการอาชีพ โดย อบต.บ้านแหร ได้ส่งเสริมเยาวชน และเกษตรกร จำนวน 6 คน ทำกิจกรรมเลี้ยงปลาดุก โดยทางกลุ่มเยาวชนได้ปรับปรุงพื้นที่บ่อร้างในพื้นที่สวนขนาดบ่อปลา ความยาว 40 เมตร กว้าง 20 เมตร จำนวน 1 บ่อ และปล่อยพันธุ์ปลาดุกจำนวน 6,000 ตัว คาดว่าผลผลิตปลาดุกสามารถจำหน่ายได้ในช่วงเดือนมีนาคม 2565

“ได้ความรู้การเลี้ยงปลาดุกจากเพื่อนๆ และผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นครั้งแรกที่ได้ทุนสนับสนุนจาก อบต. มาทำกิจกรรมเพราะไม่เคยได้รับทุนจากที่ไหน รู้สึก ดีใจ เพราะได้สร้างอาชีพเสริมกับเยาวชน กับคนว่างงาน ทำให้มีงานทำ และทำให้ชาวบ้านได้กินปลา”

เศรษฐกิจพอเพียงสร้างความมั่นคง และปลอดภัยทางอาหารระดับท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลบันนังสตา
ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

สถานการณ์ชุมชน

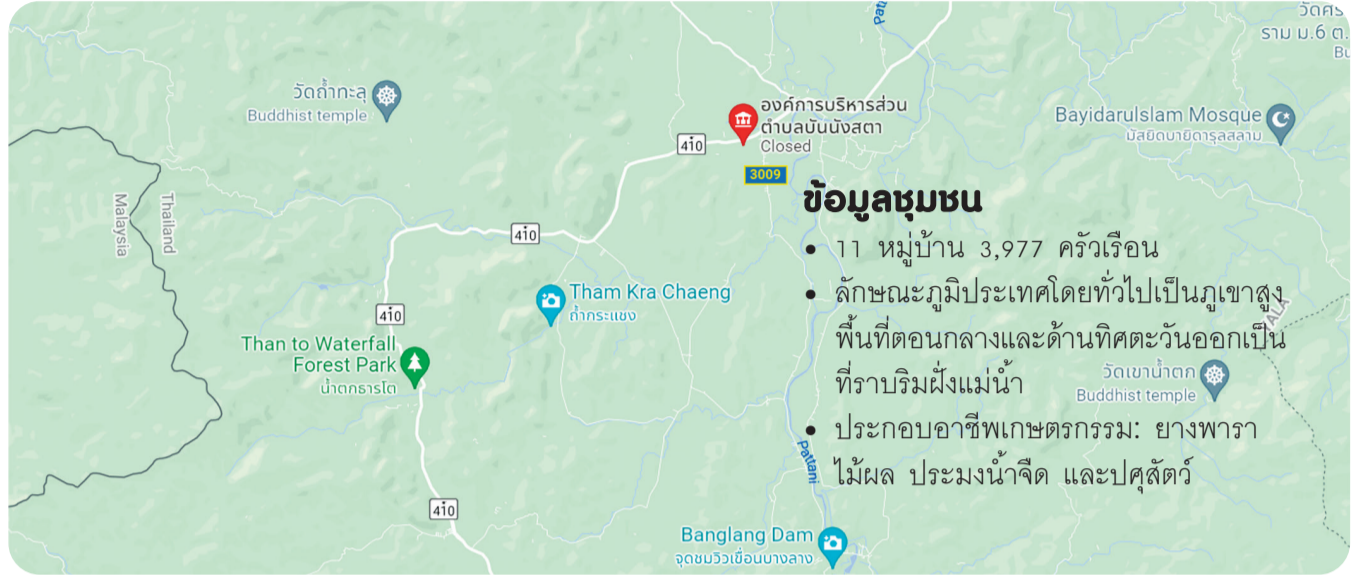
สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ต้องปิดหมู่บ้าน จึงเกิดกระทบต่อเศรษฐกิจครัวเรือนและสมาชิกในชุมชน ได้แก่ เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ยากไร้ จากสถานการณ์ดังกล่าว อบต.บันนังสตาต้องสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน เช่น ปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ เพื่อเป็นคลังอาหารให้คนในหมู่บ้าน และควรให้กลุ่มเด็กและเยาวชน รวมถึงกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความสามัคคี

กิจกรรม

1. กิจกรรมเกษตรเพื่อนักเรียน โรงเรียนบ้านธารทิพย์
2. กิจกรรมปลูกผัก ปลูกกรัก เพื่อชุมชนกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนังกูแวง
3. กิจกรรมทำซุ้มเช็ดคินและปลูกผักเพื่อให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนบ้านป่าหว้งนอก
4. กิจกรรมการเลี้ยงปลาตุ๋กในบ่อปูนซีเมนต์กลุ่มเยาวชนบ้านกาโสดสร้างอาชีพ

ผลการดำเนินงาน

1. กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านนังกูแวง หมู่ที่ 4 สมาชิกทั้งหมด 30 ครัวเรือน ดำเนินกิจกรรมเพาะเห็ดนางฟ้า

ข้อมูลชุมชน

- 11 หมู่บ้าน 3,977 ครัวเรือน
- ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาสูง พื้นที่ตอนกลางและด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ
- ประกอบอาชีพเกษตรกรรม: ยางพารา ไม้ผล ประมงน้ำจืด และปศุสัตว์

จำหน่ายผลผลิตในราคากิโลกรัมละ 50 บาท และขายปลีกถุงละ 10 บาท โดยเงินที่ได้นำมาแบ่งสรรไปซื้อเมล็ดพันธุ์ผักเพื่อแจกให้กับสมาชิกกลุ่ม จำนวน 10 ครัวเรือน ที่มีความพร้อมและมีพื้นที่ว่างนำไปปลูก

2. กลุ่มเยาวชนบ้านป่าหว้งนอก หมู่ที่ 11 มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 20 คน เป็นเยาวชนที่ว่างงาน โดยเป้าหมายของกลุ่มเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด โดยกิจกรรมของกลุ่มคือการทำซุ้มเช็ดคินแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและปลูกผักบริเวณซุ้มเช็ดคิน

3. กลุ่มเยาวชนบ้านกาโสดสร้างอาชีพ หมู่ที่ 5 เป็นเยาวชนออกจากการเรียนภาคบังคับ และไม่ได้เรียนต่อ จำนวน 5 คน เยาวชนกลุ่มนี้เป็นแกนหลักการเลี้ยงปลาตุ๋กในบ่อปูนซีเมนต์ ผลผลิตจำหน่ายแก่โรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และโรงเรียนตาติกา เพื่อนำไปประกอบอาหารกลางวัน และช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นำผลผลิตมอบให้กับสมาชิกในหมู่บ้านที่กักตัวจากโรคโควิด

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

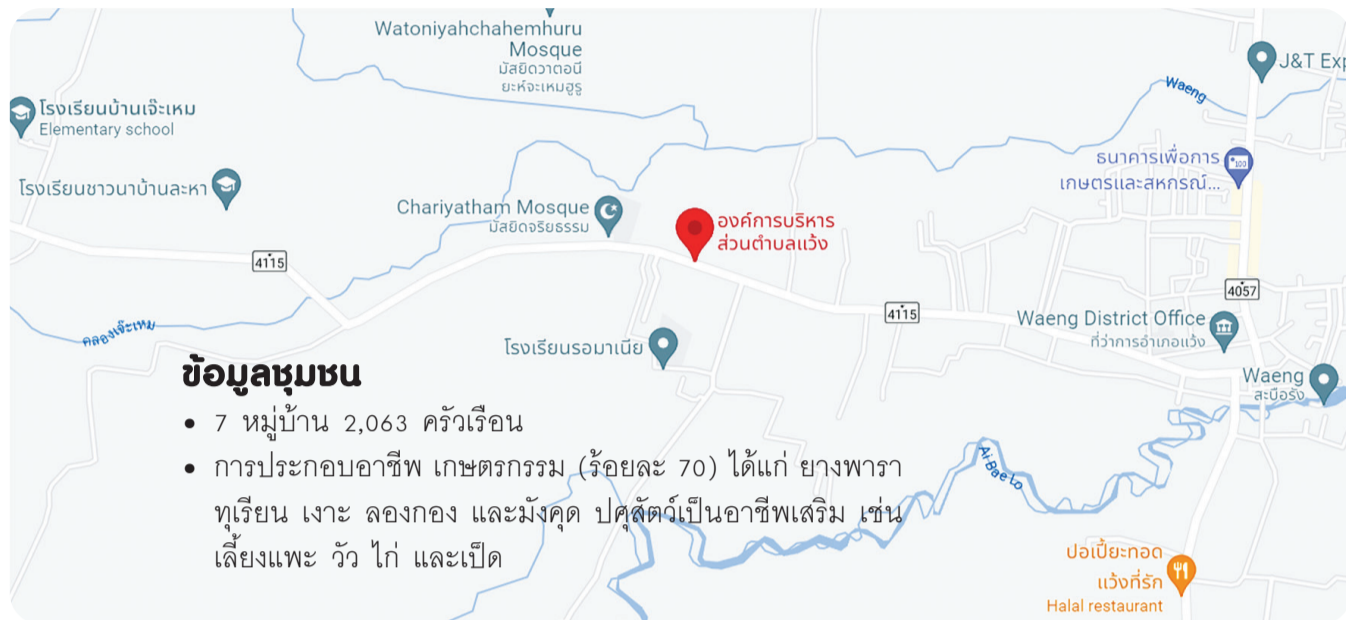
นางสาวกามีละ เฮงดาตา อายุ 36 ปี ครอบครัวอยู่ด้วยกัน 10 คน อายุตั้งแต่ 5-35 ปี กามีละเป็นประธานกลุ่มบ้านนังกูแวง ซึ่งมีสมาชิก 40 คน กิจกรรมอบรมการทำปุ๋ยหมัก สารไล่แมลง ปุ๋ยน้ำ EM ไฮโมนผลไม้ การปลูกผัก เลี้ยงไก่และเพาะเห็ด ในบริเวณศูนย์เรียนรู้ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก ศอ.บต. กิจกรรมของศูนย์เรียนรู้แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 แปลงรวมที่ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกที่มีเวลาแต่ไม่มีที่ดินทำเกษตร ได้ใช้พื้นที่ส่วนรวม โดยสมาชิกจะแบ่งความรับผิดชอบดูแลกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่ปลูกพืชผัก เลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงปลา ส่วนที่ 2 สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชให้กับสมาชิกที่มีที่ดินทำเกษตรในระดับครัวเรือน

“ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ทำให้การประสานงานกับ อบต. มีความคล่องตัวมากขึ้น การทำงานร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ของเราได้ และเราก็มีแหล่งอาหารที่ดีขึ้น ผลผลิตของเรามีร้านอาหารในชุมชนจำนวน 3 แห่งมารับซื้อ 3 วันต่อ 1 ครั้ง เช่นพวกผักบุ้ง มีร้านค้าขายของสดในเมือง 1 แห่ง ขายในตลาดนัดทุกวันจันทร์ ซึ่งกลุ่มจะมีแผงขายเราจะเอาผลผลิตจากแปลงรวมทั้งหมด ไข่ไก่ และสมาชิกก็เอาผลผลิตจากครัวเรือนไปออกขายรวมในแผง เช่นพวกมะเขือ พริก แตงกวา นอกจากนี้มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อด้วย สินค้าเราขายไม่แพงเกินไป เพราะเราทำปุ๋ย และทำน้ำหมักเอง ชาวบ้านสามารถซื้อกินได้ และสินค้ายังปลอดภัย นอกจากนี้ผลผลิตที่เราได้แบ่งให้กับครอบครัวที่ถูกกักตัวจากสถานการณ์ Covid โดยนำไข่จำนวน 5 ฟอง เห็ด 1 ถัง หมุนเวียนไปแต่ละครอบครัว สัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือเวลาที่สมาชิกกลุ่มไม่สบาย เราก็เอาผลผลิตไปเยี่ยมเยียน”

การผลิตอาหารปลอดภัย สู่การสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อขจัดความหิวโหย

องค์การบริหารส่วนตำบลแวง อำเภอแวง จังหวัดนราธิวาส

ข้อมูลชุมชน

- 7 หมู่บ้าน 2,063 ครัวเรือน
- การประกอบอาชีพ เกษตรกรรม (ร้อยละ 70) ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน เงาะ ลองกอง และมังคุด ปศุสัตว์เป็นอาชีพเสริม เช่น เลี้ยงแพะ วัว ไก่ และเป็ด

สถานการณ์ชุมชน

ข้อมูลจาก รพ.สต. ระบุว่าปี 2564 ตำบลแวง พบหญิงตั้งครรภ์ ที่มีภาวะซีด ร้อยละ 22.95 เด็กอายุ 0-5 มีภาวะผอม ร้อยละ 6.28 เด็กอายุ 0-5 มีภาวะเตี้ย ร้อยละ 6.90 เด็ก 6-14 ปี มีภาวะน้ำหนักเกิน ภาวะอ้วน ร้อยละ 3.67 และนักเรียนที่มาเรียนศาสนาในวันเสาร์และอาทิตย์ ไม่มีอาหารเที่ยงรับประทาน เนื่องจากไม่มีงบประมาณสนับสนุน ดังนั้นชุมชนได้เล็งเห็นว่าควรนำหมอน้ำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรเพื่อให้มีแหล่งอาหารที่ปลอดภัยประกอบอาหารกลางวันในโรงเรียนตาดีกา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กปลูกผักกินเอง เพื่อมีแหล่งอาหารที่ปลอดภัยบริโภค อีกทั้งเพื่อเป็นแหล่งอาหารสำหรับคนในชุมชน

กิจกรรม

1. กิจกรรมเลี้ยงปลาตุ๊กและเพาะเห็ดนางฟ้า ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดบ้านกรือซอ
2. กิจกรรมเลี้ยงเป็ดไข่และปลูกผัก ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดบ้านกัว
3. กิจกรรมเลี้ยงไก่ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิดบ้านหมอละทิว
4. กิจกรรมเลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงเป็ดและปลูกผัก กลุ่มโรงเรียนชาวนา
5. กิจกรรมปลูกผัก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 ศูนย์

ผลการดำเนินงาน

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ปกครองช่วยกันลงแรงและลงทุนจัดหาอุปกรณ์ในผลิตอาหารปลอดภัย ได้แก่ รางไม้ไผ่สำหรับปลูกผัก
2. ชุมชนบริจาคอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์
3. ความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชนและสมาชิกในกลุ่มทั้ง 6 กลุ่ม ดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงปลาตุ๊กและเพาะเห็ด นางฟ้า เลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ และการปลูกผัก
4. การแบ่งปันอาหาร ทำให้สมาชิกกลุ่มเครือข่ายที่ร่วมกิจกรรมการเลี้ยงปลาตุ๊กและเพาะเห็ด นางฟ้า เลี้ยงไก่ไข่ เป็ดไข่ และการปลูกผัก มีกำลังใจในการทำงาน

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

นายบาสารุดิง ลอแม อายุ 43 ปี มีลูกๆ 6 คน อายุ 2-14 ปี อาชีพ ทำสวนยางพารา เป็นสมาชิกกลุ่มจิตอาสาบ้านกรือซอ ภายในกลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 15 คน โดยร่วมกันทำกิจกรรมปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงปลา การทำปลาต้ม โดยบาสารุดิงมีการเลี้ยงปลาตุ๊ก ปลาตะเพียน ซึ่งทำมาแล้วกว่า 2 ปี ผลผลิตจำหน่ายให้กับโรงเรียนตาดีกา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ราคา กิโลกรัมละ 50 บาท และจำหน่ายให้กับเพื่อนบ้าน ราคา กิโลกรัมละ 60 บาท “มีความสุขเมื่อได้ร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนความรู้ การเลี้ยงปลาเลี้ยงง่าย ลูกก็ได้กิน ไม่ต้องซื้อ..ขายได้ด้วย นักเรียนได้กินอาหารที่กลุ่มทำเอง”

เกษตรปลอดสารพิษในสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์การบริหารส่วนตำบลปะลุกาสาเมาะ
อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

สถานการณ์ชุมชน

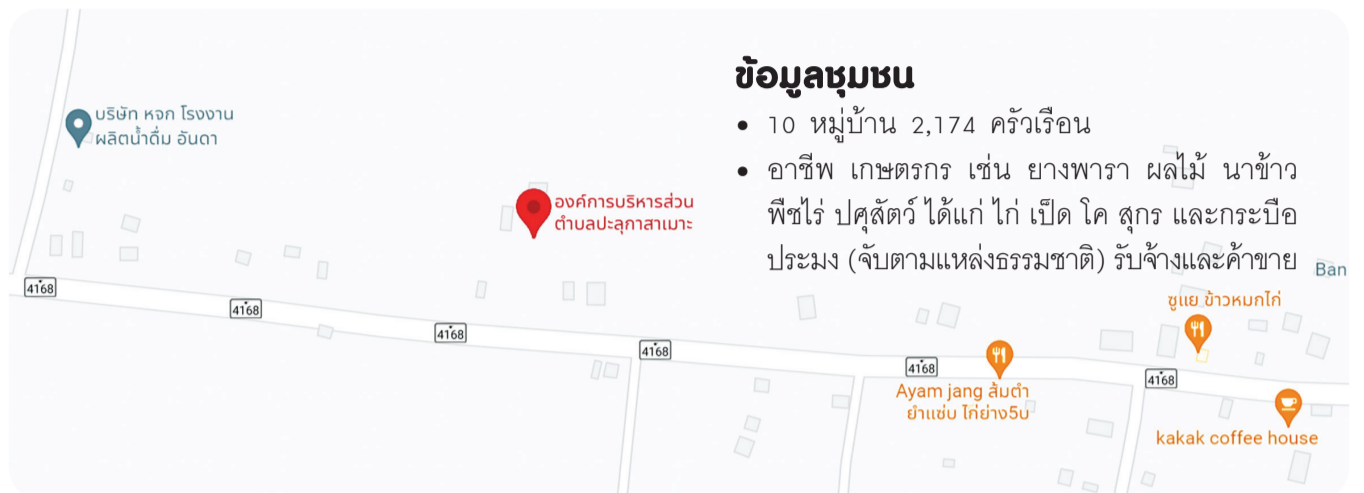
องค์การบริหารส่วนตำบลปะลุกาสาเมาะ มีแนวคิดริเริ่มโครงการเกษตรปลอดสารพิษในสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และโรงเรียนตาดีกา ส่งเสริมให้นักเรียนบริโภคอาหารกลางวันจากวัตถุดิบที่ผลิตได้เอง ในท้องถิ่นและปลอดภัย นอกจากนักเรียนจะกินอิ่มและมีสุขภาพที่ดีแล้วยังถือเป็นการสร้างการเรียนรู้นอกห้องเรียนด้านวิชาเกษตรให้เด็กได้เรียนรู้จากปฏิบัติ จัดได้ว่าเป็นการปลูกฝังค่านิยม หลักการพึ่งพาตนเองให้แก่นักเรียน ในการเรียนรู้การพึ่งพาตนเองลดการพึ่งพิงจากผู้อื่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรม

1. กิจกรรมโรงเรียนแปลงเกษตรปลอดสารพิษในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. กิจกรรมโรงเรียนแปลงเกษตรปลอดสารพิษในโรงเรียนตาดีกา

ผลการดำเนินงาน

1. มีการนำผลผลิตจากแปลงเกษตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเชิงเขา มาเป็นวัตถุดิบในอาหารกลางวันให้กับนักเรียน และกระจายผลผลิตไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอีกจำนวน 3 แห่ง รวมทั้งจำหน่ายให้กับผู้ปกครองนักเรียน ทำให้เข้าถึงอาหารปลอดภัย และราคาไม่แพง
2. การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน วัด ในการทำเกษตรในโรงเรียน

ข้อมูลชุมชน

- 10 หมู่บ้าน 2,174 ครัวเรือน
- อาชีพ เกษตรกร เช่น ยางพารา ผลไม้ นาข้าว พืชไร่ ปศุสัตว์ ได้แก่ ไก่ เป็ด โค สุกร และกระบือ ประมง (จับตามแหล่งธรรมชาติ) รับจ้างและค้าขาย

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

ครูสายพิม ทองแดง อายุ 53 ปี ทำงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเชิงเขา ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 33 คน โครงการฯ นี้ ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ปะลุกาสาเมาะ ดำเนินกิจกรรมเกษตรในโรงเรียน โดยต่อยอดจากของเดิมที่ได้ดำเนินการมาก่อนหน้า และทำการขยายพื้นที่ปลูกพืชผัก โดยใช้ที่ดินของวัดเชิงเขา การทำกิจกรรมใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนมาช่วยทำแปลงปลูกผักและรดน้ำ ส่วนผลผลิตสามารถนำไปเป็นอาหารกลางวันของนักเรียนในศูนย์ฯ และกระจายผลผลิตไปยังศูนย์ฯ อื่นๆ อีกจำนวน 3 แห่ง และผลผลิตที่เหลือยังจำหน่ายให้กับผู้ปกครองนักเรียนในราคาถูก นอกจากนั้นกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อเนื่อง เมื่อสิ้นสุดฤดูฝน คือ การเพิ่มแปลงปลูกผักให้มากขึ้น โดยนำอิฐบล็อกมาทำเป็นแปลง และซื้อหน้าดินมาใช้เพาะปลูก ช่วยลดวัชพืช “รู้สึกดีที่ได้ต่อยอดกิจกรรมเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว สามารถทำเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีภาคีเครือข่ายมาช่วยกัน ชุมชนก็มาช่วย คิดว่าในอนาคตจะแบ่งผลกำไรจากการขายผักให้กับชุมชน และสามารถนำผลผลิตขายในตลาดนัดต้นไทรได้”

ตายายปลูกผักปลูกหลานได้กิน

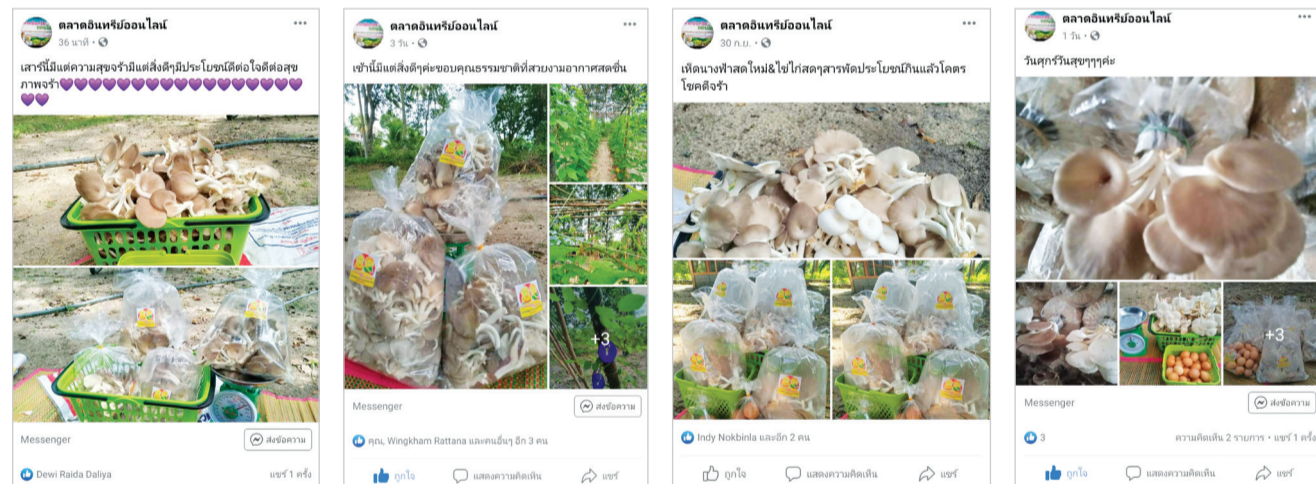
เทศบาลตำบลรือเสาะ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

Stories
10

ข้อมูลชุมชน

- 21 ชุมชน 3,546 ครัวเรือน
- ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบราบลุ่มและภูเขา
- การประกอบอาชีพ ทำเกษตรกรรม (ร้อยละ 80) ได้แก่ นาข้าว ข้าวโพด ยางพารา ไม้ผล ปศุสัตว์ ได้แก่ โค สุกร ไก่ และปลาตก

สถานการณ์ชุมชน

เทศบาลตำบลรือเสาะ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด 1 แห่ง มีเด็กจำนวน 48 คน พบว่าวัตถุดิบประกอบอาหารกลางวันมาจากตลาดทั่วไปในเขตเทศบาลและไม่ได้เป็นผักปลอดภัยไร้สารพิษ และพบอีกว่าค่าใช้จ่ายซื้อวัตถุดิบอาหารสูงขึ้น จากเดิม 2,000-3,000 บาทต่อสัปดาห์ เป็น 4,000-5,000 บาทต่อสัปดาห์ และเทศบาลมีกลุ่มโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุ มีจำนวนผู้สูงอายุ 72 คน ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ทำให้ต้องปิดการเรียนการสอน ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุไม่มีกิจกรรม ดังนั้นเทศบาลตำบลรือเสาะจึงได้ดำเนินโครงการตายายปลูกผักปลูกหลานได้กิน เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีรายได้จากการทำเกษตร ปศุสัตว์ และกระจายผลผลิตให้ผู้สูงอายุได้กินต่อไป

กิจกรรม

1. ส่งเสริมให้เกษตรกร ประชาชนและผู้สูงอายุ โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุ ดำเนินกิจกรรมการปลูกผักปลอดสารพิษ การเลี้ยง ไก่ไข่ การเลี้ยงปลาตก ณ ศูนย์เรียนรู้ผู้สูงอายุ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การตลาดอินทรีย์ออนไลน์ จำหน่ายผลผลิตจากผู้สูงอายุ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการดำเนินงาน

1. เกิดผลผลิตการเกษตรศูนย์เรียนรู้ผู้สูงอายุตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชาวบ้านเลือกซื้อ เลือกกินอาหารที่ปลอดภัย ไร้สารพิษและราคาถูก
2. เกิดตลาดจำหน่ายผลผลิตการเกษตรในระบบออนไลน์ ซึ่งได้รับความสนใจจากพนักงานเทศบาล และประชาชนทั่วไป

เครือข่ายร่วมขับเคลื่อนกิจกรรม

ศูนย์เรียนรู้ของชุมชน เทศบาลตำบลรือเสาะ ภายในศูนย์มีกิจกรรมเลี้ยงปลา ไก่ไข่ และพืชสมุนไพร และเชิญชวนให้คนที่สนใจรวมกลุ่มและช่วยเหลือกันในการเกษตร นางสาวชุตติมา รัตนกิจสมบูรณ์ อายุ 42 ปี มีลูก 1 คน อายุ 10 ปี ชุตติมาธิบดีชอบการเลี้ยงปลาตก ซึ่งได้ปล่อยพันธุ์ปลาในบ่อประมาณ 1,000 ตัว ตอนนี้งากำลังเติบโตโดยพันธุ์ปลาชื่อ และขอเพื่อนบ้าน เมื่อปลาโตมีขนาดที่เหมาะสมจะทำการติดต่อร้านค้าในตลาด แต่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 ไม่มีแหล่งจำหน่ายปลาเนื่องจากตลาดปิด

“เวลาไปทำเกษตรจะชวนลูกไปด้วย การทำกิจกรรมที่ศูนย์ฯ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในชุมชนที่มาร่วมทำกิจกรรม ในกลุ่มมีเงินสะสมเมื่อนหน่วยงานมาเห็นกิจกรรมของเราเค้าจะสมทบงบประมาณ ดังนั้นเราต้องทำกิจกรรมให้หน่วยงานเห็นความสำคัญ ในศูนย์ฯจะมีโซนผู้สูงอายุให้มาทำกิจกรรมจะได้ไม่อยู่ว่าง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ได้ออกกำลังกาย”

เก็บตก ... เรื่องเล่าจากพื้นที่

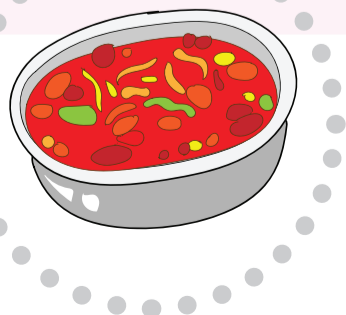
กอเข้ม สีเดะ อายุ 48 ปี อยู่กับลูกสาวอายุ 17 ปี อาชีพรับจ้างทั่วไป อาศัยอยู่ในตำบลปยุต ได้รับการสนับสนุนจาก อบต.ปยุต ส่งเสริมให้เลี้ยงไก่ไข่ จำนวน 10 ตัว เกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากเป็นครอบครัวมีรายได้น้อย อบต.ปยุตจึงส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่

“เป็นกิจกรรมที่ดี เป็นการช่วยเหลือครั้งแรก ถ้าสมมุติได้ไข่ก็จะเหลือกิน ดีใจที่ อบต.ให้ความสำคัญ อยากให้มีต่อเนื่อง หรืออาจจะช่วยเหลืออาชีพ ลูกสาวที่กำลังเรียนก็มี ส่วนช่วยในการเลี้ยงไก่ โดยเฉพาะอาหารที่เหลือจากร้านอาหารที่ไปรับจ้างทำงานมาเป็นอาหารไก่”

อุสมัน วามะ ครูโรงเรียนบ้านน้ำบ่อ โรงเรียนบ้านน้ำบ่อมีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมขยายโอกาส จำนวนนักเรียน 215 คน ได้รับการสนับสนุนทุนจาก อบต. ดำเนินกิจกรรมเพาะเห็ดและทำเกษตร กิจกรรมเพาะเห็ดดำเนินการในพื้นที่โรงเรียน ส่วนกิจกรรมเกษตรให้นักเรียนกลับไปทำที่บ้าน ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนไปด้วย โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมการปลูกผัก จากการติดตามผล โดยให้นักเรียนถ่ายภาพ สรุปได้ว่ากิจกรรมได้ผลดี นักเรียนมีผักและใช้ผักที่ปลูกนำไปเป็นวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหารที่บ้าน

“กิจกรรมทำเกษตรที่บ้านทำให้เด็กได้เรียนรู้เกิดทักษะและประสบการณ์จากผู้ปกครอง ทำให้ความสัมพันธ์ของผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่กับลูกหลาน ผลผลิตการเกษตรผู้ปกครองสามารถนำมาประกอบอาหารทั้งมือเช้า เที่ยง เย็น ซึ่งที่ผ่านมามาก่อนที่โรงเรียนเปิดเทอมเด็กจะไม่ค่อยทานอาหารเข้ามา ก็จะขออนุญาตครูในการออกไปซื้ออาหารเข้าที่ขายบริเวณโรงเรียน นักเรียนที่ส่วนใหญ่มีปัญหาอยากจนผู้ปกครองมีรายได้น้อยจากอาชีพรับจ้างผ่าปลาเจ็ลยรายได้วันละ 70 บาท บางครอบครัวมีลูก 5 คน รายได้เกือบไม่พอให้เงินลูกมาโรงเรียน การที่โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองทำเกษตรก็จะเพิ่มแหล่งอาหารในครอบครัว และชุมชนก็ได้ประโยชน์เริ่มมีการปลูกผักกันเพิ่มมากขึ้น มีพื้นที่สีเขียวในชุมชนเพิ่มขึ้น”

นายอุซิมัน ยูโซะ ประธานกลุ่มเยาวชนบ้านคลองควน อบต. ปุโยะปุโยได้เลือกตนเองเพราะเห็นว่ามียุทธศาสตร์ด้านการทำงานของกองทุนหมู่บ้าน และด้วยศักยภาพของกลุ่ม มีสมาชิกจำนวน 40 คน ได้รับการสนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ จำนวน 40 ตัว สมาชิกช่วยกันเลี้ยง ปัจจุบันมีผลผลิตไข่ไก่ 40 ฟองต่อวัน ส่งจำหน่ายในหมู่บ้าน ราคาแผงละ 100 บาท

“อบต.ส่งเสริมให้เลี้ยงไก่ไข่ ชุมชนได้บริโภคไข่สดซึ่งไข่ของเราได้ผสมโอโอดินในอาหารไก่ เพราะเคยศึกษามาว่าถ้าเราใส่โอโอดินในไข่ จะทำให้ไข่มีสารอาหารที่เพิ่มขึ้น ดีขึ้น ไข่ไก่จะซื้อขายในกลุ่มสมาชิกก่อน ไข่ของเราอร่อย สด เด็กๆ ชอบเพราะไข่แดงเข้ม และสวยด้วย กิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้บริหารจัดการ การบริโภค การพัฒนากลุ่มสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับชุมชน เราคิดเสมอว่าถ้าเรามีเงินเพิ่มขึ้นอยากจะดูแลชุมชน เมื่อก่อนเคยทำกิจกรรมเมล็ดชุมชนจะสนับสนุนเงิน ตอนนั้นได้เงินมา 15,000 บาท ก็เอาไปซื้อเสื่อให้กับเด็กกำพร้าใส่ในวันรายขอ”

สุโณณี แวมิง อายุ 18 ปี นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และกำลังเลือกศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยโดยมีความสนใจต่ออาชีพพยาบาล อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำใหม่ สุโณณีได้เข้าร่วมกลุ่มแปรรูปมะพร้าวคั่ว เพื่อทำเป็นเครื่องเคียงข้าวต้ม กลุ่มมะพร้าวคั่ว เกิดจากการรวมตัวของผู้หญิงและเยาวชนในหมู่บ้านในเดือนกันยายน 2564 มีสมาชิกจำนวน 11 คน เป็นผู้ชาย 3 คน ผู้หญิง 8 คน และเยาวชน (กำลังศึกษาระดับอุดมศึกษาและมัธยมศึกษา) จำนวน 5 คน ภายในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่โดยผู้ชายปอกเปลือกมะพร้าว และผู้หญิงคั่วมะพร้าวและขายมะพร้าวคั่ว โดยรับซื้อมะพร้าวจากเพื่อนบ้าน นำมาแปรรูปเป็นมะพร้าวคั่ว 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ได้ปริมาณมะพร้าวคั่ว 9-10 กิโลกรัมต่อครั้ง จำหน่ายราคา กิโลกรัมละ 65 บาท (ปกติใน 1 สัปดาห์ร้านข้าวต้มใช้มะพร้าวคั่ว 10 กิโลกรัม) ด้านการตลาดสินค้าที่ผลิตได้จำหน่ายให้กับร้านขายข้าวต้ม และร้านขายของสด ส่วนด้านการเงิน จัดแบ่งให้กับการปอกเปลือกมะพร้าวลูกละ 3 บาท การคั่วมะพร้าวและขายมะพร้าว คั่ววันละ 30 บาท

“เราสามารถนำมะพร้าวในชุมชนมาทำประโยชน์ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และเราเองก็มีรายได้ด้วย คนซื้อมะพร้าวคั่วก็ได้ซื้อของในชุมชน เมื่อประชาชนมาดูก็เห็นว่าเราทำแค่นี้ก็ซื้อของเรา”

กรอบการพัฒนาโครงการ

ตามงบประมาณสนับสนุนการสร้างปฏิบัติการในพื้นที่

ประเด็น	รายละเอียด
<p>การพัฒนาศักยภาพคน กลุ่มคน เครือข่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาเครือข่ายต้นแบบความมั่นคงทางอาหาร • การพัฒนาศักยภาพระบบอาหารปลอดภัย แก่กลุ่มเป้าหมาย • การอบรมเชิงปฏิบัติการทำปุ๋ยหมักชีวภาพและการทำไข่เค็ม • การส่งเสริมศักยภาพชุมชน คริวเรือนต้นแบบจัดการระบบอาหาร ความมั่นคงทางอาหาร อาหารปลอดภัย และโภชนาการสมวัย โดยส่งเสริม คริวเรือนต้นแบบ • พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการเรียนรู้การทำน้ำหมัก และการทำเกษตรอินทรีย์ อย่างยั่งยืน
<p>การสร้างสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเข้าถึง อาหารเพื่อสุขภาพ</p>	<p>ต้นทาง การสร้างแหล่งผลิตอาหารในชุมชน ตามกิจกรรมต่างๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • ด้านการเกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดนางฟ้า การปลูกผักยกแคร่ การปลูกอ้อยเพื่อการส่งเสริมอาชีพ การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษ ในโรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สาธารณะในชุมชน การทำเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ในโรงเรียน คริวเรือน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนตาดีกา ศูนย์อิสลามศึกษา • ด้านปศุสัตว์ เช่น ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ไข่ การเลี้ยงเป็ดชวา การเลี้ยงเป็ดบาริ • ด้านประมง การทำประมงปลาน้ำจืด การเลี้ยงปลาอุก <p>กลางทาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาระบบการกระจายผลผลิต ผ่านรูปแบบตลาดที่หลากหลาย เช่น Line Facebook ตลาดนัดชุมชน เสียงตามสายในหมู่บ้าน • ตลาดอินทรีย์ออนไลน์ โดยตั้งจุดขายตามโรงเรียนและสำนักงานเทศบาลตำบลหรือเสาะ <p>ปลายทาง</p> <ul style="list-style-type: none"> • การเชื่อมโยงผลผลิตสู่โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มผู้ด้อยโอกาส คนที่ถูกกักตัวจากโควิด 19
<p>การหนุนเสริม/ ปรับระบบ กลไก</p>	<p>การใช้กลุ่มกลไก ต่างๆ ในพื้นที่มาทำงานเรื่องระบบอาหาร เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนการปลูกผักในกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงบ้านบันนังนุแวง • ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนบ้านป่าหวังนอกหมู่ 11 การทำซุ้มเช็ดอินและปลูกผัก • ส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเช่นกลุ่มเยาวชนบ้านกาไสตสร้างอาชีพ • กลุ่มผู้สูงอายุโรงเรียนสร้างสุข สูงวัยตำบลหรือเสาะ • กลุ่มโรงเรียนชาวนาตำบลแว้ง

ปัญหา อุปสรรค

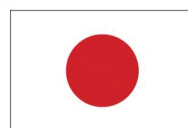
- กระบวนการออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานโครงการหลักถูกปรับเปลี่ยนเนื่องจากระยะเวลาและสถานการณ์การระบาดโควิด เดิมโครงการได้ถูกออกแบบไว้ตามแผนการดำเนินงานคือการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ หลังจากนั้นพื้นที่เป้าหมายคัดเลือกปัญหาที่สำคัญมาออกแบบโครงการเพื่อสร้างปฏิบัติการโครงการต้นแบบในพื้นที่ แต่ในการดำเนินงานครั้งนี้การสำรวจข้อมูลเต็มรูปแบบไม่สามารถทำได้ในระยะแรก โครงการปรับมาใช้แบบสำรวจแบบเร่งด่วน ผลการสำรวจอาจทำให้ไม่เห็นข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่ชัดเจนพอที่จะนำมาจัดทำแผนและสร้างปฏิบัติการในพื้นที่ได้
- ในการดำเนินงาน โครงการมุ่งหวังให้เกิดผลลัพธ์การทำงานเชิงระบบตั้งแต่ต้นทาง คือการผลิตอาหาร กลางทางคือการกระจายหรือเชื่อมโยงผลผลิตสู่กลุ่มเป้าหมาย และปลายทางคือการบริโภคที่จะส่งผลกระทบต่อภาวะโภชนาการของกลุ่มเป้าหมายในอนาคต แต่การดำเนินงานครั้งนี้กิจกรรมของโครงการใน อปท.เป้าหมายส่วนใหญ่มุ่งเน้นการดำเนินงานที่ต้นทางคือการผลิตในรูปแบบการเกษตร ปลูกสัตว์เลี้ยงเปิด ไก่ และการประมง
- ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการสั้น ทำให้ยังไม่เห็นผลลัพธ์ความยั่งยืนจากการสร้างปฏิบัติการระบบอาหารในพื้นที่ แม้ว่าทุกโครงการจะเกิดผลผลิตของงานที่เป็นรูปธรรม ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผลลัพธ์ระยะยาวอาจต้องใช้เวลาในการติดตามประเมินผลอีกระยะ
- สถานการณ์การระบาดของโควิด ในพื้นที่เป้าหมายค่อนข้างรุนแรง มาตรการป้องกันและควบคุมโควิดเป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมที่ อปท.เป้าหมายวางไว้ บาง อปท.เจ้าหน้าที่รับผิดชอบโครงการเป็นกลุ่มเสี่ยงต้องกักตัว ทำให้การดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนที่กำหนด แต่ทุกโครงการเห็นผลผลิตจากการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
- ข้อมูลพื้นฐานที่สะท้อนปัญหาสถานการณ์ระบบอาหารเชิงระบบประเด็นความมั่นคงทางอาหาร และอาหารปลอดภัย ยังมีน้อย สำหรับข้อมูลสถานการณ์ด้านโภชนาการ มีในหน่วยงาน อปท.และหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ และในระบบฐานข้อมูลแบบออนไลน์ คือ HDC ของกระทรวงสาธารณสุข การสำรวจข้อมูลเพื่อให้ทราบสถานการณ์ปัญหาของพื้นที่ มีความจำเป็นในการออกแบบการดำเนินงานระบบอาหารระดับชุมชนท้องถิ่น
- สถานการณ์โควิด ทำให้การประชุมปฏิบัติการตัวแทน แกนนำ อปท.เป้าหมายเพื่อทำแผนงาน โครงการระบบอาหาร ในกองทุนสุขภาพท้องถิ่น ได้แผนไม่ครบทุกพื้นที่ แกนนำบางส่วนยังไม่เข้าใจการทำแผนแบบออนไลน์ ตามรูปแบบที่โครงการพัฒนาขึ้น

โอกาสการพัฒนา

- การติดตามความก้าวหน้าและผลลัพธ์การดำเนินงานจากผลผลิตของโครงการระยะแรกจะทำให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและเห็นผลลัพธ์ระยะท้ายตามที่โครงการมุ่งหวัง
- แกนนำ ผู้รับผิดชอบงานทั้ง 10 พื้นที่ มีความเข้าใจการดำเนินงานเรื่องระบบอาหารดีกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ ทางสถาบันจะต่อยอดการดำเนินงานจากการดำเนินงานระยะที่ผ่านมา
- การพัฒนาศักยภาพ แกนนำ ของอปท.ในการใช้ระบบการทำแผนแบบออนไลน์ ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นและติดตามความก้าวหน้าของแผนงาน โครงการที่อยู่ในระบบแล้ว

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

From
the People of Japan

